

Důchodové pojištění

- 1) **Čeští občané pracující v jiném členském státě EU**
- 2) **Občané EU pracující v České republice**
- 3) **Přeshraniční pracovníci (pendleři)**
- 4) **Vyslaní pracovníci**
- 5) **Nezaměstnaní**

Pro případ **souběžného výkonu pracovní činnosti** ve dvou a více státech naleznete pravidla pro určení právních předpisů, které se na Vás vztahují buď v oddílu „Způsob určování příslušných právních předpisů“, nebo na stránkách ČSSZ na adrese: http://www.cssz.cz/evropska_unie/prislusnost.asp

1) Čeští občané pracující v jiném členském státě EU

Stejně jako u zdravotního pojištění platí, že pracovník (zaměstnanec či OSVČ) podléhá právním předpisům o důchodovém pojištění toho státu, ve kterém vykonává výdělečnou činnost.

Pokud pracujete zároveň ve více státech, jste pojištěn v tom z nich, ve kterém máte své bydliště. V případě, že se jedná o vyslání pracovníka či OSVČ do jiného státu EU platí odlišná pravidla – viz. „vyslání pracovníci“)

U zaměstnanců činných v jiném členském státě

Odcházíte-li z ČR do jiného státu EU za účelem dohodnutého zaměstnání, jeho hledání, či za jiným účelem, není třeba žádat o výpis dob pojištění na území ČR před odchodem do zahraničí.

Jste-li z titulu výdělečné činnosti v ČR povinen platit pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti a ukončíte-li zaměstnání, zaniká Vám povinnost platit toto pojistné. Zaměstnavatel je povinen odeslat České správě sociálního zabezpečení Váš evidenční list, na kterém je vyznačeno datum ukončení pracovněprávního vztahu v ČR. Ve chvíli, kdy nastoupíte do zaměstnání v jiném členském státě, stáváte se pojištěncem tohoto státu a odvádíte v něm i pojistné na důchodové zabezpečení.

Důchodové nároky se pak při dovršení důchodového věku řídí nařízením Rady (EHS) 1408/71, Nařízením Rady (EHS) 574/72 a vnitrostátním předpisem, kterým je v současné době zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Doby pojištění získané v ČR a doby dovršené v jiných členských státech EU se pro účely přiznání nároku na důchod sčítají.

Příklad:

Pracovník má odpracováno např. 10 let v ČR a 15 v Německu. Podle českých právních předpisů získává právo pobírat důchod, pokud splňuje věkovou hranici pro odchod do důchodu a získal alespoň 25 let pojištění. Pro nárok na dávku ČR se bude v případě potřeby přihlížet i k dobám pojištění, které jsou pro nárok na dávku započitatelné podle právních předpisů v Německu a které se časově nepřekrývají. Pro rozhodnutí o tom, že nárok existuje, se vypočte nejdříve teoretická výše dávky, která by náležela v případě, že by všechny doby pojištění byly získány podle českých právních předpisů. Poté se vypočte výše dávky podle poměru délky doby pojištění

získaných podle českých právních předpisů ke dni, od něhož náleží výplata dávky, k celkové době pojištění získané v ČR a Německu k tomuto dni. Z této částky se pak vyplatí poměrný podíl, v daném případě 10/25, což je výše důchodu odpovídající době pojištění v ČR. Stejně bude postupovat i Německo a bude vyplácet svůj díl důchodu. V některých případech nebude pro nárok na český důchod potřebné brát v úvahu doby pojištění získané v jiných členských státech. Pokud získáte potřebnou dobu pojištění pro nárok na český důchod již na základě českých dob pojištění, bude výše Vašeho důchodu vypočítána jak podle českých právních předpisů, tak i ve smyslu Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71, tj. budou tedy provedeny dva výpočty. Následně Vám bude přiznán důchod ve vyšší částce.

U osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) v jiném členském státě

Osoba, která vykonává samostatnou výdělečnou činnost pouze v jiném členském státě, podléhá právním předpisům státu výkonu této činnosti, a to i přestože bydlí na území jiného členského státu. Veškeré povinnosti související s výkonem samostatné výdělečné činnosti (tj. např. i oznámení o zahájení výkonu samostatné výdělečné činnosti) se řídí právními předpisy státu výkonu samostatné výdělečné činnosti.

V případě, že osoba ukončila v ČR samostatnou výdělečnou činnost a odešla do jiného čl. státu EU za účelem zaměstnání, jeho hledání či za jiným účelem, není v ČR jako OSVČ účastna důchodového pojištění

Dobrovolné důchodové pojištění v ČR

Pokud nejste v ČR důchodově pojištěni, ale chcete být, máte možnost se v ČR dobrovolně pojistit. Toto dobrovolné pojištění je možné dvojí:

- a) Po dobu výdělečné činnosti v cizině a to i v případě, že jste povinně pojištěni v systému cizího státu.
- b) Aniž v cizině vykonáváte výdělečnou činnost
Takové dobrovolné pojištění je možné nejvýše v rozsahu deseti let.

Pro dobrovolné pojištění je podmínkou, že se jedná o osobu starší 18 let, která podala písemně přihlášku k účasti na pojištění na předepsaném tiskopisu u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení (v Praze u Pražské správy sociálního zabezpečení). Dobrovolná účast není vázána na trvalý pobyt na území ČR.

Z principu dobrovolné účasti vyplývá, že osoba, která je dobrovolně účastna důchodového pojištění může kdykoliv podat odhlášku k této účasti; účast zaniká dnem uvedeným v odhláše, ne však dříve než dnem, ve kterém se osoba z účasti odhlásila. Pro podání odhlášky není předepsán tiskopis, je však třeba podat ji písemnou formou. V případě uvedeném pod bodem a) musí být podána odhláška z účasti na důchodové pojištění, přestaly-li být splněny podmínky pro tuto účast, a to do 8 dnů.

Vyměřovacím základem osoby účastné dobrovolného důchodového pojištění je pro stanovení výše pojistného na důchodové pojištění částka, kterou si sama určí (při dodržení minimálního limitu).

Pojistné za dobu dobrovolné účasti na důchodovém pojištění nelze zaplatit po dni podání žádosti o přiznání důchodu, pro jehož nárok a výši mají být tyto doby započteny.

V případě dobrovolného důchodového pojištění podle bodu a) je zpětná účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před dnem podání žádosti o účast na tomto pojištění a v případě dobrovolného důchodového pojištění podle bodu b) je zpětná účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu jednoho roku bezprostředně před tímto dnem.

Penzijní připojištění

Účastníkem může být fyzická osoba starší 18 let s bydlištěm na území ČR nebo jiného členského státu EU - pokud je účastna důchodového pojištění nebo veřejného zdravotního pojištění v ČR - která uzavře s penzijním fondem smlouvu o penzijním připojištění. Penzijní připojištění zaniká ztrátou bydliště na území ČR nebo členského státu EU nebo ukončením účasti na důchodovém pojištění nebo na veřejném zdravotním pojištění v ČR. Účast na penzijním připojištění je dobrovolná.

Účastník je povinen písemně oznámit penzijnímu fondu všechny skutečnosti, které mají význam pro trvání penzijního připojištění.

Účastníkovi nebo fyzické osobě, určené ve smlouvě, kterému vznikl nárok na některou z dávek penzijního připojištění a který nemá trvalý pobyt na území ČR, je penzijní fond povinen na jeho žádost vyplácet dávku do ciziny ve výši a lhůtách stanovených penzijním plánem.

Účastníkovi nebo fyzické osobě, určené ve smlouvě, kterému vznikl nárok na dávku penzijního připojištění a který nemá bydliště na území členského státu EU, je penzijní fond povinen vyplácet dávku za podmínek stanovených penzijním plánem.

2) Občan EU pracující v ČR

Pracovník (zaměstnanec či OSVČ) podle čl.13 odst. 2 nařízení Rady 1408/71(EHS) podléhá právním předpisům o důchodovém pojištění toho státu, ve kterém vykonává výdělečnou činnost, tedy v ČR. Pojištění jsou povinni v ČR platit zaměstnavatelé i zaměstnanci. OSVČ platí pojistné na základě podané přihlášky u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení (Pražské správy sociálního zabezpečení) podle místa podnikání za stejných podmínek platných pro občany ČR. Výjimky platí pro pracovníky vyslané do ČR k přechodnému výkonu práce a pro OSVČ přechodně vykonávající svou činnost v ČR.

Nárok na důchod a jeho výše se odvozuje z délky pojištění a platí pro ně obecné principy o sčítání dob, o stanovení dílčích důchodů podle poměru dob pojištění získaných v ČR a v ostatních členských státech a o výplatě přiznaného důchodu do ciziny.

V otázce **penzijního připojištění** platí poznámka uvedená v předchozím bodě.

3) Přeshraniční pracovníci

Za pendlera je považován pracovník, který je zaměstnán nebo který podniká v jiném členském státě, přičemž nadále bydlí v České republice, kam se každodenně, nebo nejméně jednou týdně vrací. V tomto případě je pojištěn v tom členském státě, ve kterém vykonává

svou pracovní činnost a z tohoto pojištění je pak podle obecných principů přiznán důchod tohoto státu

Dobrovolné důchodové pojištění a penzijní připojištění v ČR – viz. předchozí body

4) Vyslání pracovníci

Pracovníci, kteří jsou svým zaměstnavatelem vysláni do jiného členského státu, aby tam pro něj vykonával práci. Po dobu vyslání, která je omezena na 12 měsíců (s možností prodloužení o dalších 12 měsíců) zůstávají českými pojištěnci, tj. jejich příspěvky na sociální pojištění jsou odváděny v ČR a doba vyslání se pro nárok na důchod počítá jako doba odpracovaná v ČR.

5) Nezaměstnaní

Nezaměstnané osoby, zaregistrované na českém úřadě práce, jsou pro účely důchodového pojištění považovány za pojištěné, aniž by za ně pojistné muselo být odváděno. Do nároku na důchod se ovšem tato doba pojištění započítá maximálně v rozsahu tří let.

Další informace na: www.cssz.cz - heslo Evropská unie